

Duše

O duši se často mluví jen přeneseně, metaforicky. Tak třeba Halas mluví o „duši slova“, nebo někdy říkáme, že ta krajina „má duši“, apod. Tady jde spíš o to, že určité slovo vnáší do určité situace jakoby život nebo světlo, tedy že se slovo samo chová jako živé. A podobně krajina nás jakoby oslovuje, ukazuje se nám v plnosti svého smyslu, přichází k nám a otvírá se nám jako živý hostitel, zvoucí ke vstupu. To však zároveň ukazuje na to, jak rozumíme tomuto slovu „duše“: je to něco, co se obrací na jinou duši, tedy nejen něco vnímavého, ale také cosi zjevujícího, zvěstujícího, cosi, co zůstává sice za tím, co se dává našim smyslům, ale co teprve samo umožňuje, aby se naše smysly (smyslové orgány) dobraly něčeho, co má „smysl“, co je schopno oslovit. Duše je zdrojem něčeho, co není jen následkem toho, co předcházelo, nýbrž co všechno minulé (a pominulé) překračuje a přesahuje, míříc vstříc budoucnosti, tedy tomu, co (ještě) není, co (teprve) přichází, co se ohlašuje a co chce být očekáváno a přijímáno, nebo přesněji: co chce být spoluuskutečňováno, co zve k takovému spoluuskutečňování. Duše je synonymem života, ovšem života individuálního, jedinečného, a života aktivního, ba spontánního (jak se dožadoval Masaryk, kterému se nezdálo adjektivum „aktivní“ dost vystihující).

(Písek, 031229-3.)